

SPORTSKA NACIJA BEZ POTPORE I INFRASTRUKTURE**Prof. dr. Plavec: Sportaši uspijevaju bez pomoći države, bavljenje sportom u Hrvatskoj se penalizira; Mateša: Sve ovisi o dubini džepa roditelja**

Imajući u vidu koliko država izdvaja za sport i koliko je isti zbog financijskih izdataka i nedostatne infrastrukture dostupan djeci i mladeži, uspjesi hrvatskih sportaša jasno govore da bi nam u drugačijim okolnostima samo nebo bila granica. O svim posljedicama takvog odnosa države prema sportu, a posljedično tome i prema zdravlju djece, mladih i nacije u cjelini, za Direktno komentiraju prof. dr. **Davor Plavec**, pomoćnik ravnatelja dječje bolnice Srebrnjak i član Upravnog odbora Hrvatskog društva za sportsku medicinu, predsjednik tog Društva doc.dr. **Vladimir Ivančev** te predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora **Zlatko Mateša**.

 09.12.2018. u 14:19

Foto: direktno

Prije svega je dobro znati da je Hrvatska, sljedeći pritom svjetske trendove, suočena s epidemijom kroničnih nezaraznih bolesti koje su glavni uzrok smrti i u našoj zemlji, a na prvom mjestu su kardiovaskularne i maligne bolesti te dijabetes i kronične respiratorne bolesti. Glavni rizici za njihov razvoj su pušenje, nepravilna prehrana, tjelesna neaktivnost i konzumacija alkohola.

U pogledu stope smrtnosti od karcinoma, zauzimamo neslavno prvo mjesto u EU, a kada su u pitanju kardiovaskularne bolesti u redu smo europskih zemalja koje bilježe srednje i visoke stope smrtnosti. Isto tako, Hrvatska je na vrhu EU ljestvice po broju pretile djece te svako treće dijete ima prekomjernu tjelesnu težinu. To je izravno povezano i s porastom broja oboljele djece od šećerne bolesti.

Istodobno, Hrvatska je za sport, prema podacima Eurostata iz 2016., izdvajala 0,6 posto BDP-a, što nas je svrstalo na zadnje mjesto među europskim zemljama. Sada ono iznosi 0,7 posto BDP-a, ali je i dalje naravno, premalo.

Sve se promatra kao trošak

Prof. dr. **Davor Plavec**, ističe da se kod nas sve promatra kao trošak, pa tako i sport, iako je riječ o vrlo važnoj preventivnoj aktivnosti za sprječavanje kroničnih bolesti koje su danas vodeći uzrok obolijevanja i smrtnosti. "Uz prehranu, fizička aktivnost je zasigurno najbolja preventiva malignoma i upravo je nevjerojatno da zemlja koja ima takvu tradiciju i vrhunske sportaše ulaže tako malo novca u sport", navodi naš prvi sugovornik.

Da je to ulaganje izrazito malo i nedostatno te da se malo ili ništa radi kako bi se djecu i mladež potaknulo na bavljenje sportom prof. dr. Plavec potkrjepljuje lošim pokazateljima motoričkih i funkcionalnih sposobnosti djece i mladih. "U programu zdravstvene i tjelesne kulture te se sposobnosti testiraju za svaku generaciju na razini Hrvatske u osnovnim školama. Bilježimo pad funkcionalnih i motoričkih sposobnosti kod djece za čak dva do tri posto na godišnjoj razini. To sada možda nije vidljivo u zdravstvenom stanju nacije, ali će nas posljedice dočekati za 20 do 30 godina, ako se nešto ne poduzme", upozorava taj liječnik, inače specijalist medicine rada i sporta.

Dalje navodi kako je analiza minimalne sportske aktivnosti u jedanaestogodišnjaka pokazala da svega 30 posto djece zadovoljava minimalnu preporučenu razinu tjelesne aktivnosti za tu dob, a riječ je o jedan sat dnevno umjerene do intenzivne tjelesne aktivnosti. Za odrasle su rezultati još gori. Zahtjev za minimalnu aktivnost koja se sastoji od umjerene do intenzivne aktivnosti u trajanju od pola sata tri puta tjedno, zadovoljava samo 15 posto hrvatskog stanovništva!

Nedostatak infrastrukture

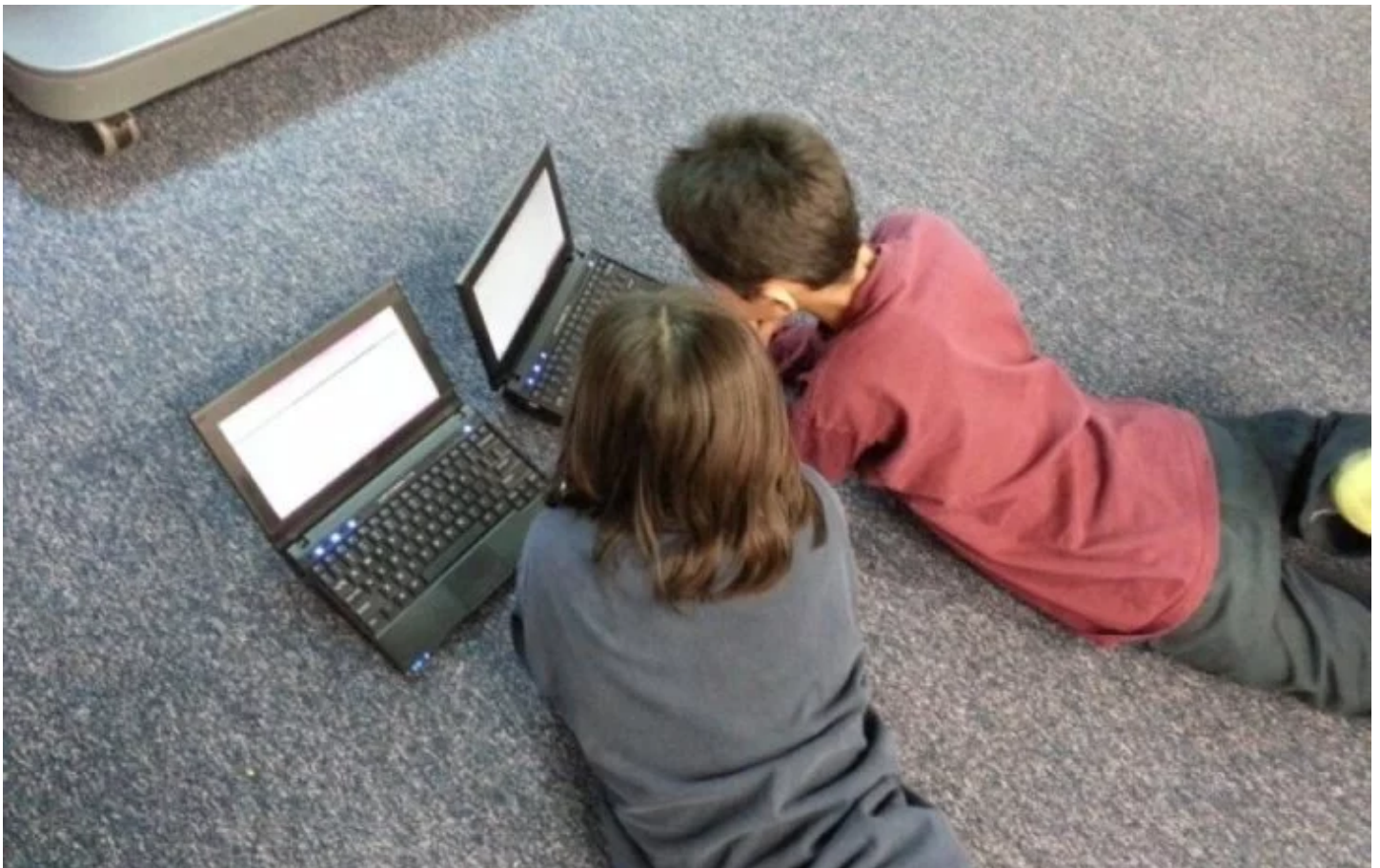
"Velik dio problema počiva na tome što nemamo odgovarajuću infrastrukturu, a gdje je ima ne osigurava se novac za njezino pravilno održavanje. Pogledajte samo koliko modernih sportskih objekata imamo u Hrvatskoj, koliko primjerice imamo bazena u Zagrebu. U hrvatskoj metropoli ih ima pet, a u jednoj Budimpešti čak 100! I onda se mi čudimo što je jedna Mađarska, kao zemlja koja nema more, toliko jaka u vodenim sportovima. Jaki su jer za razliku od hrvatskih sportaša imaju infrastrukturu koja stoji iza njih. U Zagrebu djeca treniraju vaterpolo u 22 sata uvečer. Dio hrvatskih škola uopće nema dvoranu, dio ih nema adekvatnu, a samo mali broj škola uopće ima bazene. U

Slavoniji su 50 posto djece i opće populacije neplivači. U Osijeku imaju jedan bazen”, navodi naš sugovornik.

Hrvatska teniska reprezentacija osvojila je nedavno drugi put u povijesti Davis Cup, a mi u zemlji nemamo drugih terena na kojem tenisači mogu trenirati osim zemljanih. "Nemamo ni jedan teniski centar u kojem se može trenirati na različitim podlogama, što bi trebalo biti omogućeno barem onima koji imaju reprezentativni status u različitim dobnim skupinama. No svejedno smo jaki, ali ne zahvaljujući ulaganju i brizi države, razvijenoj infrastrukturi i podršci sustava. Jaki smo zahvaljujući individualnom naporu, talentu, motivaciji, jednom riječju, zahvaljujući 'dišpetu'. Da se uspije svim preprekama unatoč", govori prof. dr. Plavec.

Koliko je važnost bavljenja sportom i fizičkom aktivnošću neprepoznata na svim razinama, govori i podatak da djeca danas u školama imaju samo dva sata tjelesnog odgoja tjedno, dok mali Slovenci primjerice, imaju svaki dan po jedan sat i s njima od prvog razred rade kineziolozi.

“U hrvatskim školama od prvog do četvrtog razreda tjelesni odgoj vode nastavnici razredne nastave koji nisu adekvatno obučeni za takve programe. Prije se o tome nije vodilo računa jer se smatralo da su u toj dobi djeca po inerciji fizički aktivna, no vremena su se promijenila. Danas uglavnom borave u zatvorenom prostoru, druže se preko društvenih mreža, igraju igrice na mobitelima, što je uz pretilost i opadanje motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, dovelo i do dodatnih problema kao što je nedovoljna osunčanost odnosno nedostatak vitamina D, iako se nalazimo na području gdje ima dovoljno sunčanih dana”, nabraja taj liječnik.

I nova kurikularna reforma zaboravila na sport

Stavlja naglasak i na činjenicu da se ni institucionalno na razini države ništa nije poduzelo kroz programe, konkretno kroz aktualnu kurikularnu reformu. "Pohvalno je što će se učenicima omogućiti novi način učenja kroz korištenje tableta i što će informatika postati obvezni predmet, ali se opet na poticanju djece na sport i fizičku aktivnosti, nije učinilo ništa", navodi još jedan primjer nezainteresiranosti sustava.

"Bavljenje sportom u Hrvatskoj je dostupno samo onima odgovarajuće platežne moći, što je potpuno pogrešan pristup", upozorava dalje prof. dr. Plavec. "I to što se mi dičimo uspjesima naših sportaša u najvećem je broju slučajeva zasnovano na individualnim naporima tih obitelji. Nije ova država uložila u Marina Čilića i Bornu Ćorića nego njihovi roditelji koji su žrtvovali svoje financijsko blagostanje. A što bi se dogodilo da su se ozlijedili? Nitko ih se više ne bi ni sjećao. Da vaše dijete uđe unutar 1000 mjesta ATP rang liste trebate u njega uložiti najmanje dva do tri milijuna kuna; računajte samo najam terena, trenere, opremu, putovanja", opisuje naš sugovornik, navodeći da je bavljenje sportom za svakog roditelja uistinu 'skup sport', što je, smatra, nedopustivo.

Kao ogroman problem današnjeg sporta prof. dr. Plavec vidi i to što se njime više nemate gdje rekreativno baviti. "Djeca ne mogu doći u neki klub i trenirati onoliko koliko to njima odgovara. Ako ne mogu pratiti natjecateljski ritam oni nemaju što raditi u klubu. I to je jedna od posljedica premalog ulaganja u sport, jer ako se u što ulaže, onda od toga ima koristi samo vrhunski sport", upozorava.

Bavljenje sportom se penalizira

S druge strane, država financira program prevencije debljine kod djece u milijunima kuna, a istodobno ih penalizira ako se bave sportom i to kroz plaćanje sportskih pregleda. U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti jasno piše da osiguranici do 18 godina imaju besplatnu svu preventivnu, kurativnu i rehabilitacijsku zaštitu, navodi još jedan apsurd prof. dr. Plavec.

I dok je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) ugovorio preventivne preglede s timovima školske medicine, za preventivne sportske preglede nema mjesta u zdravstvenom proračunu. "Kada se djeca bave sportom i treba ih zaštititi od eventualnih ozljeda i omogućiti im sigurno bavljenje njime, onda im se ti pregledi, koji se obavljaju svakih šest mjeseci, uredno naplaćuju", zaključuje prof. Plavec.

Medicina rada i sporta izvan sustava

Predsjednik Hrvatskog društva sportske medicine doc.dr. **Vladimir Ivančev** podsjeća kako je medicina rada i sporta izbačena iz sustava još za vrijeme Andrije Hebranga kao ministra zdravstva i to u sklopu reforme domova zdravlja. Stoga država smatra kako ih ne treba financirati kroz zdravstveno osiguranje. Istodobno bi ipak htjeli imati zdravu populaciju koja će se baviti sportom, manje opterećivati bolnički sustav i piti manje lijekova.

Još u Zakonu o sportu iz 2006., propisano je da se sportski preventivni pregledi moraju obavljati svakih šest mjeseci, no do danas nije donesen pravilnik koji bi točno odredio opseg tog sportskog pregleda. Stoga se isti obavljaju prema preporukama, primjerice za nogomet se koriste preporuke UEFA-e, ali to su preporuke, a ne obveza.

I doc. Ivančev smatra sasvim proturječnim da se penaliziraju djeca i mladi koji se bave sportom i putem plaćanja sportskih pregleda.

"Unatoč nizu naših apela i upozoravanja mjerodavnih na taj propust i apsurd, do danas nitko nije imao sluha za rješavanje tog problema", navodi naš drugi sugovornik.

Nema pomaka

Predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO) **Zlatko Mateša**, isto je nezadovoljan stanjem u hrvatskom sportu. Podsjeća da HOO već godinama traži da se preventivni zdravstveni pregledi ne

plaćaju, ali ni korištenje dvorana i sportskih terena za djecu do 15 godina.

"Tražili smo i da se ne plaća članarina za lokalne klubove te da troškove pokrivaju lokalni sportski savezi odnosno lokalna samouprava. Svojevremeno smo predlagali da pet posto od lokalnog proračuna ide za sport, ali to nikada nije usvojeno", navodi Mateša.

Smatra kako je bavljenje sportom djeci i mladima još uvelike nedostupno i ovisi o dubljini džepa njihovih roditelja. "Plaćate članarine, sportske preglede, putovanja, trenere, opremu. Iako se mi ponajprije bavimo reprezentacijama, odnosno profesionalnim sportom, i nama je u interesu da djeci bude dostupno bavljenje sportom jer se tada i nama širi baza iz koje u budućnosti mogu izrasti vrhunski talenti", pojašnjava.

Navodi kako djeca nemaju besplatan pristup sportu ni u školskim dvoranama, jer škole iznajmljuju dvorane raznim veteranima ili pojedincima koji bavljenje sportom i rekreacijom opet naplaćuju, umjesto da su školske dvorane rezervirane samo za djecu, barem do 21 sat uvečer.

Zaključuje kako u 16 godina koliko je na čelu HOO-a, ne vidi pomaka u potpori razvoja sporta, posebice kada je riječ o njegovoj prilagođenosti i dostupnosti djeci i mladima. "Štoviše, došlo je i do pogoršanja. Željko Jovanović kao tadašnji ministar znanosti, obrazovanja i športa za vrijeme svog mandata ukinuo je obvezu učenja plivanja za učenike osnovnih škola i to iz samo njemu znanih razloga", navodi kao primjer Mateša koji nije zadovoljan niti brojem školskih sati tjelesnog odgoja koji je smanjen na dva sata tjedno, iako njegovu satnicu druge zemlje povećavaju.

VIŠE S WEBA

Tražite idealan poklon ovih blagdana? Poklonite sebi ili dragim osobama najbolji poklon za zdravlje

Ovogodišnji laureati Marta Puljek i Nikola Štefanić iz Trkačkog kluba Maraton – evo tko je još osvojio nagrade

Kako nadvladati bol u zglobovima jednom zauvijek? Vrlo je jednostavno. Pogledajte...

